

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Науково-навчальний центр прикладної інформатики

ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ

РОЛЬ ІННОВАЦІЙ В ТРАНСФОРМАЦІЇ ОБРАЗУ СУЧАСНОЇ НАУКИ

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної конференції

*27–28 грудня 2019 р.
м. Київ*

Київ
Інститут інноваційної освіти
2019

усунули протиріччя між кодексами щодо правового регулювання комерційних найменувань. Другий – це прийняття спеціального закону, який би вирішив наведені вище проблемні аспекти щодо визначення поняття комерційного найменування та його особливостей.

Список використаних джерел

1. Структура комерційного найменування. Святоцький О. Д. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2015. № 3.
2. Інтелектуальна власність (Виключні права). Калятін В. О. Москва: Изд-во НОРМА. 2011. С. 480.
3. Найменування юридичної особи і комерційне найменування: проблема співвідношення, регулювання і захисту. Правова охорона комерційних позначень в Україні: проблеми теорії і практики Данілов М. Б. Київ. 2014.
4. Закон України: Цивільний кодекс України редакція від 28.11.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/paran161> (дата звернення 28.11.2019)
5. Закон України: Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців від 15 травня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. № 31–32. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/755-iv> (дата звернення 28.11.19)

В.В. Шпіляревич,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАХОДІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ, ВІДМІННИХ ВІД ПОКАРАННЯ, ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ 1960 РОКУ

Кримінальний кодекс УРСР 1960 року (далі – КК УРСР 1960 року) у ч. 2 ст. 1, що визначала його завдання, не передбачав жодних інших заходів кримінально-правового характеру, окрім покарання [1]. Однак, незважаючи на це, існувало чимало примусових заходів, які не належали до системи покарання. Так, найбільш детально у КК УРСР 1960 року були представлені примусові заходи медичного характеру, примусові заходи виховного характеру та призначення громадського вихователя, які містилися в одній Главі, зокрема Главі III, незважаючи на те, що вони суттєво відрізнялися один від одного за своєю правовою природою, підставами і цілями застосування. Зокрема, примусове психіатричне лікування могло здійснюватися у психіатричних лікарнях загального і спеціального типів залежно від характеру психічного захворювання, небезпечності особи для суспільства і тяжкості вчинених суспільно небезпечних діянь. До осіб, які після вчинення злочину захворіли на психічне захворювання, за рішенням

суду згідно ч. 1 ст. 13 КК УРСР 1960 року могли застосовуватися такі види примусових заходів медичного характеру, як [1]:

- 1) направлення до психіатричної лікарні загального типу;
- 2) направлення до психіатричної лікарні спеціального типу;
- 3) передача на піклування родичам або опікунам з обов'язковим лікарським наглядом.

Як критерій для диференціації примусових заходів медичного характеру виступав ступінь суспільної небезпечності психічно хворого.

Проте Указом Президії Верховної Ради УРСР від 10 лютого 1988 року № 5397–ХІ «Про внесення змін і доповнень до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів Української РСР» [2] система цих заходів була змінена, а саме до них почали включати:

- а) направлення до психіатричної лікарні зі звичайним наглядом;
- б) направлення до психіатричної лікарні з посиленням наглядом;
- в) направлення до психіатричної лікарні з суворим наглядом.

Тобто внесені зміни диференціювали види лікувальних закладів, а передача на піклування родичам або опікунам з обов'язковим лікарським наглядом не розглядалася вже як різновид примусових заходів медичного характеру.

У ст. 12 Основних засад кримінального законодавства Союзу і союзних республік 1991 року, які з певних причин так і не набули чинності, вже не було положень про психічний стан особи після вчинення нею злочину. Більше того, у ст. 15 цих же Основних засад уперше в історії розвитку радянського кримінального законодавства було формалізовано поняття обмеженої осудності, яке сьогодні практично без змін використане законодавцем у ст. 20 чинного КК України [3].

Що стосується примусових заходів виховного характеру, то КК 1960 року передбачав, що суд міг застосувати відповідні заходи до неповнолітнього, який вчинив злочин невеликої тяжкості, у випадку, коли визнає, що його виправлення можливо без застосування покарання (ч. 3 ст. 10 КК). Зокрема, до таких заходів згідно ст. 11 зазначеного вище Кодексу належали [1]:

- 1) передача винного під нагляд родичів чи осіб, які їх замінюють;
- 2) передача винного під нагляд громадської організації, трудового колективу чи окремим громадянам за їх згодою;
- 3) направлення винного у спеціальну навчально-виховну або лікувально-виховну установу для дітей і підлітків.

Суд мав право також у порядку, передбаченому Положенням про громадських вихователів неповнолітніх, затвердженим Указом Президії Верховної Ради УРСР від 26 серпня 1967 року № 284–VII [4], визнати за необхідне призначити неповнолітньому громадського вихователя.

У зв'язку з прийняттям нового кримінального та кримінально-

процесуального законодавства у 1961 року Указом Президії Верховної Ради УРСР від 30 грудня 1961 року № 283–VII «Про затвердження Положення про комісії у справах неповнолітніх Української РСР» [5] було відновлено діяльність комісій у справах неповнолітніх, статус яких суттєво відрізнявся від статусу аналогічних комісій, що діяли раніше. Так, відповідно до ст. 1 вказаного Положення, комісії у справах неповнолітніх були основною координаційною ланкою у системі державних органів та організацій громадськості, що займалися виховною і профілактичною роботою серед неповнолітніх, які вчинили суспільно небезпечне діяння у віці, з якого не може наставати кримінальна відповідальність, або якщо вони були звільнені від кримінальної відповідальності у зв'язку із застосуванням до них саме примусових заходів виховного характеру на стадії досудового слідства [5].

Після проголошення Україною своєї незалежності законодавець переглянув окремі положення кримінального та кримінально-процесуального законодавства, які не відповідали загальним тенденціям гуманізації та демократизації суспільства, і як наслідок – 23 грудня 1993 року законом України «Про внесення змін і доповнень до Кримінального і Кримінально-процесуального кодексів України та до Положення про комісії у справах неповнолітніх Української РСР» № 3787–XII [6] були внесені зміни до КК 1960 року, яким, зокрема, передбачалось, що з того часу тільки суд був наділений правом направляти неповнолітніх, які вчинили суспільно небезпечне діяння незалежно від свого віку, до спеціальної навчально-виховної чи лікувально-виховної установи для дітей і підлітків. Попри це, строк фактичної їх ізоляції не визначався, а неповнолітній звільнявся або після досягнення відповідного віку, або після фіксації факту його виправлення.

Кримінальному законодавству УРСР 1960 року були відомі також такі інститути, як «умовне засудження» та «відстрочка виконання покарання», які зазнавали постійних змін у редакції кримінально-правових норм. Зокрема, у перші роки радянської влади для застосування умовного засудження достатньою була наявність трьох підстав:

- а) вчинення злочину вперше;
- б) збіг тяжких особистих обставин;
- в) певний ступінь суспільної небезпеки, який не вимагає ізоляції від суспільства.

Таким чином, аналізуючи положення КК УРСР 1960 року, слід констатувати, що в той час домінуючим і найбільш ефективними заходами кримінально-правового впливу на осіб, які вчинили суспільно небезпечне діяння, вважалися заходи покарання. Це, перш за все, було обумовлено тим, що Україна тривалий час була позбавлена самостійності у питаннях створення національного законодавства та реалізації власної кримінально-правової політики.

Список використаних джерел

1. Уголовный кодекс УССР : Закон УССР от 28 декабря 1960 года № 2001–05. *Ведомости Верховного Совета УССР (ВВС)*. 1961. № 2. Ст. 14.
2. Про внесення змін і доповнень до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів Української РСР : Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 10 лютого 1988 року № 5397–ХІ. *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР)*. 1988. № 8. Ст. 212.
3. Основы уголовного законодательства Союза ССР и республик. *Вестник Верховного Суда СССР*. 1991. № 11. С. 27–43.
4. Про затвердження Положення про громадських вихователів неповнолітніх : Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 26 серпня 1967 року № 284–VII. *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР)*. 1967. № 34. ст. 243.
5. Про затвердження Положення про комісії у справах неповнолітніх Української РСР : Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 30 грудня 1961 року № 283–VII. *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР)*. 1962. № 3. Ст. 51.
6. Про внесення змін і доповнень до Кримінального і Кримінально-процесуального кодексів України та до Положення про комісії у справах неповнолітніх Української РСР : Закон України від 23 грудня 1993 року № 3787–XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1994. № 11. Ст. 48.